

Abstract (Greek)

Ένας αριθμός μνημείων στην Κύπρο είναι πολύ γνωστός για τα υπέροχα μωσαϊκά τους δάπεδα, όπως αυτά του αρχαιολογικού χώρου της Νέας Πάφου, τα οποία είναι καταγεγραμμένα ανάμεσα στα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Τα πιο διάσημα δάπεδα χρονολογούνται στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική περίοδο (2ος και 3ος αιώνες μ.Χ.), ωστόσο έχουν βρεθεί στο νησί ψηφιδωτά που χρονολογούνται από την Ελληνιστική (τέλη του 4ου – 1ος αιώνες π.Χ.) μέχρι και την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο. Εκκλησίες στην Κύπρο που χρονολογούνται στην Πρώιμη Χριστιανική περίοδο, όπως συμβαίνει και σε άλλες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου, συνηθίζονταν να διακοσμούνται περίτεχνα με πολύ ακριβά επιδαπέδια και εντοιχία ψηφιδωτά. Ωστόσο, λόγω κυρίως του γεγονότος ότι πολύ λίγα παραδείγματα εντοιχίων ψηφιδωτών έχουν επιβιώσει σε καλή κατάσταση διατήρησης, εν αντιθέσει με τα επιδαπέδια ψηφιδωτά, έχουν προσελκύσει μέχρι προσφάτως λιγότερη προσοχή σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επιδαπέδια ψηφιδωτά. Μάλιστα, με εξαίρεση μερικών παραδειγμάτων (όπως αυτό στην αψίδα της Παναγίας Αγγελόκτιστης στο Κίτι), αυτό που κυρίως διατηρείται από τα εντοιχία ψηφιδωτά βρίσκεται στην μορφή χαλαρών ψηφιδών ή αποκολλημένων τεμαχίων, τα οποία δεν έχουν μελετηθεί μετά την ανασκαφή τους. Το περιορισμένο ενδιαφέρον στην μελέτη των εντοιχίων ψηφιδωτών της Πρώιμης Χριστιανικής περιόδου στην Κύπρο έχει ως αποτέλεσμα την περιορισμένη κατανόηση της τεχνολογίας παραγωγής τους. Ωστόσο, αυτά τα τεμάχια ψηφιδωτών και οι αποκολλημένες ψηφίδες μπορούν να μελετηθούν και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την διαδικασία κατασκευής και την προέλευση των πρώτων υλών. Η πρόσφατη ανάπτυξη στον τομέα των αναλυτικών τεχνικών επιτρέπει στους επιστήμονες την καλύτερη ταυτοποίηση των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν στην κατασκευή της εντοιχίας ψηφιδωτής διακόσμησης με ελάχιστη λήψη δείγματος. Για πρώτη φορά, έχει εκπονηθεί μια ολοκληρωμένη τεχνολογική μελέτη των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή αυτών των εντοιχίων ψηφιδωτών. Πέντε αρχαιολογικοί χώροι / μνημεία είχαν επιλεγεί για αυτή τη μελέτη: η παραθαλάσσια βασιλική του Κουρίου, η βασιλική στην Ακρόπολη της Αμαθούνας, οι βασιλικές της Πόλης της Χρυσοχούς, η βασιλική των Αγίων Πέντε στην Γεροσκήπου και οι βασιλικές της Καλαβασού Κόπετρας. Τόσο οι γυάλινες ψηφίδες όσο και οι ζώνες προπαρασκευής (επιχρίσματα) έχουν μελετηθεί με ένα εύρος αναλυτικών τεχνικών. Το επίχρισμα βρέθηκε να είναι πιθανών τοπικής προέλευσης. Οι γυάλινες ψηφίδες βρέθηκαν να είναι τυπικά παραδείγματα της Πρώιμης Βυζαντινής περιόδου, τόσο στην σύσταση του υποστρώματος του γυαλιού, όσο και στην τεχνολογία επίτευξης της αδιαφάνειας, και να είναι κατασκευασμένες από υλικά σύγχρονα με τις θέσεις, χωρίς τη χρήση ανακυκλωμένων υλικών. Τέλος, διαφορές στην σύσταση του κυρίως σώματος του γυαλιού που σχετίζονται με το χρώμα των ψηφιδών δίνουν ενδείξεις για την ύπαρξη

δευτερογενών εργαστηρίων που σχετίζονται με την παραγωγή ψηφίδων συγκεκριμένων χρωμάτων, όπως έχει προταθεί από άλλες μελέτες.